

ЛУЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

 О.В.Цвек

« 28 » березня 2018 р.

Завдання
для вступного іспиту з історії України
(на основі базової загальної середньої освіти)
Варіантів - 30
Викладач: Ключук Ю.М.

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
гуманітарних, соціальних дисциплін
та загальноосвітньої підготовки
Протокол № 8 від 28.03.2018р.

 Г.М.Шидловська

Луцький кооперативний коледж

ПРОГРАМА

вступних випробувань з навчальної дисципліни «Історія України»
для вступників за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» на основі базової
загальної середньої освіти (денна форма навчання)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Завдання з історії України для вступних іспитів включає зміст навчального матеріалу за 7 – 9 клас загальноосвітніх навчальних закладів (основна школа у структурі 11-річної школи).

Метою вступного іспиту з історії України є оцінювання рівня сформованості історичної компетентності учня школи, визначення відповідності навчальних досягнень абітурієнта освітньому стандарту та чинній навчальній програмі.

Завдання з історії України складено враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історії в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України. Хронологічно завдання охоплюють зміст шкільного курсу історії України від найдавніших часів до кінця XIX ст. Вони передбачають перевірку сформованих у абітурієнтів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості у абітурієнтів загальнопредметних історичних умінь.

Білету до іспиту складно у формі тестів. Зміст тестових завдань відповідає навчальним програмам для загальноосвітніх навчальних закладів і підручникам з історії України, рекомендованим Міністерством освіти і науки України.

Структура тестових завдань:

- завдання з **вибором однієї** правильної відповіді із чотирьох запропонованих варіантів (при цьому передбачено завдання на роботу з картою, візуальними та текстовими історичними джерелами) — 1-16;
- завдання **на встановлення відповідності** поданого переліку подій, термінів (позначених цифрами) до наявної логічної інформації (позначеної буквами) — 17-18;
- завдання **на встановлення правильної послідовності поданого переліку подій** (позначених буквами) щодо їхнього логічного розташування (позначити цифрами) — 19-20;
- завдання **множинного вибору** (з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів) — 21-22.

Система оцінювання:

Види завдань	Система оцінювання
Завдання з вибором однієї правильної відповіді	За правильну відповідь 1 бал
Завдання на встановлення відповідності	Від 1 до 4 балів
Завдання на встановлення правильної послідовності	Від 1 до 3 балів
Завдання множинного вибору	Від 1 до 3 балів
	Загальна сума від 0 до 36 балів включно.

Для виведення оцінки набрану суму балів слід розділити на 3.

Вступник повинен знати:

- ✓ знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- ✓ знання фактів - місця, обставин, учасників, результатів подій;
- ✓ співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- ✓ визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- ✓ групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- ✓ знання історичних понять термінів, їх визначень;
- ✓ розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Вступник повинен уміти:

- ✓ аналізувати інформацію; виділяти головні ідеї;
- ✓ синтезувати засвоєну інформацію;
- ✓ співставляти та порівнювати однотипні явища, інформацію з різних джерел;
- ✓ оцінювати окремі факти, події;
- ✓ формулювати нескладні висновки та узагальнення;
- ✓ будувати доказ чи спростування; давати визначення понять;
- ✓ визначати головне та другорядне, об'єктивне та суб'єктивне;
- ✓ самостійно будувати відповідь, використовуючи різні джерела знань; аргументувати власну позицію з посиланням на джерело;
- ✓ визначати дати і хронологічні межі подій;
- ✓ співвідносити рік зі століттям, століття з тисячоліттям;
- ✓ співвідносити дати подій з певним періодом історії;
- ✓ правильно користуватися лінією часу;
- ✓ синхронізувати події історії України та всесвітньої історії;
- ✓ показувати на карті місця історичних подій;
- ✓ читати історичну карту, правильно використовуючи знання легенди карти;
- ✓ використовувати карту як джерело інформації при характеристиці історичних подій, явищ, процесів;
- ✓ користуючись картою, визначати причини та наслідки історичних подій, пов'язані з геополітичними чинниками і факторами навколишнього середовища;
- ✓ аналізувати нескладні та адаптовані джерела історичної інформації;
- ✓ визначати, застосовувати історичні терміни та поняття, конкретизуючи поняття на прикладах чи визначаючи ознаки поняття на основі аналізу фактів;
- ✓ розповідати про історичні події й явища та описувати їх;
- ✓ давати історичну характеристику видатним діячам;
- ✓ формулювати емоційно-ціннісну оцінку історичних подій і діяльності історичних осіб;
- ✓ визначати причини, сутність, наслідки та значення історичних явищ та подій;
- ✓ висловлювати власну точку зору щодо історичної інформації й обґрунтовувати її.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

ВСТУПНИКІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
 - рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
 - рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.
- Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Зміст програмного матеріалу для підготовки до вступних іспитів з навчальної дисципліни «Історія України»

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ. Історія як навчальний предмет і наука. Історія України - складова всесвітньої історії. Відлік часу в історії. Ознайомлення з історичною картою. Історичні джерела. Археологія про життя найдавніших людей. Речові пам'ятки трипільців. Історичні заповідники та музеї. Писемність та усна народна творчість як джерело історичних відомостей. Архіви. Нумізматика, сфрагістика та геральдика в історичній науці.

Тема 1. ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ

Виникнення людини. Залюднення Європи. Основні теорії походження людини. Поява пралюдей, їх розселення на території Європи, і зокрема України.

Освоєння давньою людиною теренів Європи. Зміни природних умов.

Найвідоміші стоянки на території Європи, і зокрема України.

Поява людини сучасного типу.

«Людина розумна»: розселення, зовнішній вигляд. Життя та заняття.

Виникнення рільництва і скотарства. Криза мисливства. Перші землероби та скотарі. Формування суспільства і влади. Зародження ремесла. Найдавніші металурги. Розвиток громади. Первісні системи влади.

Перші землероби та скотарі на території України. Трипільська археологічна культура. Господарство, побут і духовне життя носіїв трипільської культури. Скотарі степу.

Культура та вірування людей за первісних часів. Поява знань, їх прикладний характер. Поява мистецтва та релігійних вірувань

Тема 2. ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ ТА ЇХНІ СУСІДИ

Слов'яни напередодні Великого переселення народів. Історичні джерела з історії слов'ян. Прабатьківщина слов'ян. Суспільне, господарське життя і духовний світ давніх слов'ян. Сусіди давніх слов'ян.

Римський період грецьких міст-держав Північного Причорномор'я. Боспорське царство. Пізні скіфи на Дніпрі та в Криму. Сармати. Готи та гуни на теренах України.

Слов'яни під час Великого переселення народів. Напрямки розселення слов'ян. Зародження слов'янських народів, зокрема українського.

Тема 3. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСИ

Слов'яни під час Великого переселення народів. Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII—IX ст. на території сучасної України. Сусіди східнослов'янських племен. Етнічні й державотворчі процеси в період утворення Київської держави.

Походження назви «Русь». Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії.

Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи.

Суспільний устрій Київської держави у IX—X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

Тема 4. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА НАПРИКІНЦІ X — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.

Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської держави. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві. Розбудова Києва. «Руська правда». Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами.

Політичний устрій. Основні верстви населення. Розвиток землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші.

Розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість.

Архітектура. Малярство. Музична творчість.

Тема 5. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів.

Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Роздробленість Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств середини XII — першої половини XIII ст.

Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігівського князівства середини XII — першої половини XIII ст. «Слово о полку Ігоревім» - історичне джерело і літературна пам'ятка Давньої Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла.

Освіта. Наука. Усна народна творчість.

Книжні пам'ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво. Історичне значення Київської держави.

Тема 6. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави.

Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі.

Утворення Золотої Орди.

Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича.

Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40— 80-ті роки XIV ст. Волинь за правління Любарта.

Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта.

Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво.

Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Тема 7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV—XV ст.)

Поширення влади польського короля на Галичину, а Великого князівства Литовського — на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія.

Політика великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі.

Соціальна структура суспільства. Панівні верстви населення, їхнє повсякденне життя. Князь В.-К. Острозький. Становище духовництва та церковні відносини.

Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Зростання міст. Магдебурзьке право. Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел і торгівлі.

Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV— XV ст. Освіта. Юрій із Дрогобича. Початок українського книговидання. Швайпольт Фіюль. Архітектура й містобудування.

Тема 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В XVI ст.

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства.

Львівська братська школа.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків.

Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591—1596 рр.

Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво.

Острозька академія. Рукописна книга та книговидання.

Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

Тема 9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.

Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І.

Сули-ми. Національно-визвольне повстання 1637—1638 рр.

Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання.

Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

Тема 10. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст.

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збарасько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави — Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство

Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією.

Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.

Тема 11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ті роки XVII ст.

Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації

Б.Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656—1657 рр. Б. Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658—1659 рр.

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст.

Адміністративно-політичний та соціальний устрій.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі.

Господарське, культурне та церковне життя в українських землях.

Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля.

Становище церкви.

Тема 12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.

Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст.

Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С.

Палія.

Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців.

Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко.

Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П.

Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д.

Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду».

Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

Тема 13. **УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.**

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П.Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізник. Зміни у політичному становищі правобережних земель.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.

Тема 14. **ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ. ТЕОРІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст.**

Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» — проблема панівних націй. «Український проект».

Чим поняття «українська нація» відрізняється від понять «українська народність» або «український етнос». Які характеристики їх визначають. Староукраїнство і українство Нового часу. Історична пам'ять — найсуттєвіший чинник формування національної свідомості.

Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців. Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху.

Російська панславістська, польська федеративна і українська слов'янофільська теорії.

Шляхи мобілізації української нації в умовах модернізаційних трансформацій суспільства. Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.

Тема 15. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.

Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.

Тема 16. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Сільське господарство.

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р.

Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.

Тема 17. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемовський, Є. Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

Тема 18. МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЕРЕДИНІ — У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків.

Реформи адміністративно - політичного управління 60—70-х років ХІХ ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.

Тема 19. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи.

Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини.

Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти.

Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія - галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму - патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.

Тема 20. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Початок громадського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках ХІХ ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках XIX ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. і Україна.

Відродження громадівського руху в 70—90-х роках. Громадівський рух.

«Південно-Західний відділ Російського географічного товариства».

«Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки XIX ст.

Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоерівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї.

Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

Варіант 1

Завдання 1 — 16 складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.

1. Антський племінний союз розпався в:

- А V ст.;
- Б VI ст.;
- В VII ст.;
- Г VIII ст.

2. Правителем Київської держави після смерті Олега став:

- А Рюрик;
- Б Ігор;
- В Святослав;
- Г Ольга.

3. “Рядовичами” в Київській Русі називали:

- А селян, які мали земельні наділи, вели своє господарство та виконували повинності на користь феодала;
- Б людей, які перебували у повній власності феодала (продавалися, дарувалися, передавалися в спадщину);
- В ремісників, які мешкали в садибах феодалів, працювали в їхніх майстернях і сплачували грошову данину;
- Г селян, які потрапили в залежність від феодала, уклавши з ним договір найму, працювали в його господарстві.

4. “Смердами” в Київській Русі називали:

- А селян, які мали земельні наділи, вели своє господарство та виконували повинності на користь феодала;
- Б людей, які перебували у повній власності феодала (продавалися, дарувалися, передавалися в спадщину);
- В ремісників, які мешкали в садибах феодалів, працювали в їхніх майстернях і сплачували грошову данину;
- Г селян, які потрапили в залежність від феодала, уклавши з ним договір найму, працювали в його господарстві.

5. Позначте рік проголошення Кримського ханства не залежним від Золотої Орди:

- А 1446 р.;
- Б 1447 р.;
- В 1448 р.;
- Г 1449 р.

6. Якому князю належать слова:

“Пощо ми губимо Руську землю, самі проти себе зваду маючи? А половці землю нашу розносять і раді є, що межі нами війна донині. Відтепер з’єднаймося в одне серце і обережімо Руськую землю. Кожен хай держить отчину свою...”

- А Ярославу Мудрому;
- Б Володимирі Мономаху;
- В Данилу Галицькому;
- Г Ярославу Осмомислу.

7. Укажіть хронологічні межі доби “золотого спокою” в Речі Посполитій:

- А 1638 — 1648 рр.;
- Б 1638 — 1658 рр.;
- В 1637 — 1647 рр.;
- Г 1628 — 1648 рр.

8. Прочитайте уривок з праці М. С. Грушевського і виконайте завдання.
“Російський уряд не хотів терпіти таке гніздо свободного духу, як автономна січова громада - хоч як вона поскромніла і похилилася в порівнянні з Січею Гордієнка!”

В уривку вказано на:

- А причину ліквідації Січі;
- Б привід ліквідації Січі;
- В наслідки ліквідації Січі;
- Г передумови ліквідації Січі.

9. У 1727 р. царський уряд дозволив обрати нового гетьмана, тому що прагнув:

- А мати додатковий важіль впливу на Річ Посполиту;
- Б залучити козаків до придушення селянських виступів;
- В використати козаків у новій російсько-турецькій війні;
- Г налагодити союзницькі стосунки із Кримським ханством.

10. Позначте ім'я князя, який започаткував упорядкування зводу законів — “Руської правди”:

- А Ярослав Мудрий;
- Б Володимир Мономах;
- В Володимир Великий;
- Г князь Ігор Старий.

11. Федеративна монархія — це:

- А держава, утворена з країн і земель, підкорених державою-завойовницею;
- Б зміцнення самостійності удільних князівств;
- В сукупність самостійних чи напівсамостійних князівств, земель, що проводять незалежну політику;
- Г форма державного управління через обраних народом урядовців.

12. Позначте рік укладання Городельської унії:

- А 1385 р.;
- Б 1386 р.;
- В 1310 р.;
- Г 1413 р.

13. Якому князю належить вислів:

- “..Не погнітивши бджіл, не їстимеш меду”.*
- А Данилові Романовичу;
 - Б Ярославу Осмомислу;
 - В Роману Мстиславичу;
 - Г Левові Даниловичу.

14. Національно-визвольна війна українського народу під приводом Б. Хмельницького почалась:

- А 1646 р.;
- Б 1648 р.;
- В 1650 р.;
- Г 1651 р.

15. Укажіть особу за описом.

“Брацлавський полковник, відіграв значну роль у Зборівській битві, загинув у 1651 р. Під час раптової атаки поляків на містечко Красне.”

- А Д. Нечай;
- Б М. Кривоніс;
- В М. Кричевський;
- Г М. Небаба.

16. Який договір закріплював за Росією, цитовані в документі території:

“Замок Кінбурн, який розташований в гирлі ріки Дніпра, з великим округом на лівому березі Дніпра і з кутом, який складають степи, що лежить між ріками Бугом і Дніпром, залишається в повному, вічному і безперечному володінні Російської імперії.”

- А Ясський договір;
- Б Кючук-Кайнарджійський договір;
- В Бухарестський договір;
- Г Бахчисарайський договір.

У завданнях 17, 18 до кожної інформації, позначеної буквами, доберіть одну правильну відповідь з варіантів, позначених цифрами.

17. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.

А рента	1 фіксована норма данини, яку сплачували князю
Б смерди	2 плата за користування землею
В урок	3 вільні селяни, які мали власне господарство
Г оброк	4 різновид феодалних поборів у натуральній формі
	5 великий землевласник.

18. Установіть відповідність між назвою угоди, та її основними положеннями.

А Бахчисарайський мир	1 територія Гетьманщини становить Київське, Чернігівське, Брацлавське воєводства; реєстр збільшується до 40 тис.
Б Зборівський договір	2 Росія приєднала українські землі в межах річки Дніпра й Південного Бугу до узбережжя Чорного моря, частину морського узбережжя з фортецям Керч, Єнікале, Кінбурн, Азов
В Гадяцький договір	3 кордон між Росією і Туреччиною встановлювався по Дніпру, межах річки Дністра і Бугу на 20 років повинно було залишатися незаселеним
Г Кючук-Кайнарджійський мир	4 Польща і Росія припинили військові дії на 13,5 років; в Україні кордон між ними встановлювався по Дніпру (за винятком Києва, який на два роки відходив до Росії), Запоріжжя перебувало у спільному володінні держав
	5 Гетьманщина стає незалежною державою і на рівноправних засадах входить до федерації з Польщею і Литвою під назвою Велике Князівство Руське

У завданнях 19, 20 розташуйте історичні події у хронологічній послідовності

19. Установіть хронологічну послідовність подій:

- А створення Кирило-Мефодіївського товариства;
- Б скасування панщини на Закарпатті;
- В повстання Чернігівського полку декабристів;
- Г проведення реформи міського управління в Російській імперії.

20. Установіть послідовність цитованих подій:

А *“Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва меж ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв.”*

Б *“... Аскольд же й Дір прийшли. І вискочили всі інші [вої] з човнів, і мовив Олег Аскольдо-ві й Дірові: “Ви оба не є ні князі, ні роду княжого. А я єсь роду княжого. — І [тут] винесли Ігоря. — А се — син Рюриків”.*

В *“Паче всього — гордості не майте в серці і в умі... Старих шануй, як отця, а молодих — як братів. У домі своїм не лінуйтеся, а за всім дивіться!.. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо всьому душа погибає і тіло...”*

Г “...і вчинив мир із братом своїм Мстиславом коло Городця. І розділили вони по Дніпру Руську землю: Ярослав узяв сю сторону, а Мстислав – ту. ...і перестали усобиця й заколот, і була тиша велика в землі Руській.”

Завдання 21, 22 мають сім варіантів відповідей, серед них лише три правильні

21. Позначте заходи Б. Хмельницького, спрямовані на розбудову Гетьманщини:

1. Провів “Генеральне слідство про маєтності”
2. Запровадив рангове землеволодіння.
3. Право та судочинство ґрунтувалися на нормах звичаєвого, козацького, маґдебурзького права, Литовських статутах.
4. Панщина була обмежена двома днями на тиждень.
5. Запровадив земські, гродські і підкоморські суди.
6. Замінив подвірний податок на подушний.
7. Скасував кріпацтво.

22. Визначте особливості промислового розвитку Наддніпрянщини в другій половині ХІХ ст.:

1. Невелика кількість міст, слабкорозвинена торгівля, низька заробітна платня, високий рівень безробіття.
2. Перевага дрібних підприємств.
3. Переважав розвиток важкої промисловості.
4. Розвивалися такі галузі промисловості: лісопильна, деревообробна, озокеритна, борошномельна, нафтова.
5. Високий рівень концентрації виробництва.
6. На багатьох підприємствах зберігався низький рівень техніки і технології виробництва.
7. Розвивалася промисловість з виробництва сільськогосподарських машин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт.навч. закл. - К.: Генеза, 2003. - 192 с.
2. Власов В. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. -К.: Генеза, 2005.-280 с.
3. Власов В. Історія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. -К.: Генеза, 2005.-256 с.
4. Швидько Г. К. Історія України. ХVІ - ХVІІІ ст.: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К: Генеза, 1999. - 384 с.
5. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. -К.: Генеза, 2005. -352 с.
6. Реєнт О., Малій О. Історія України. Кінець ХVІІІ - початок ХХ століття: Посібн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2003. - 224 с